

սխալ ամբողջով ներսեր ջրեր

~~2/10~~ 98

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
287 1 98

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
287 1 98

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՀԵՐԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
14.01.2025

13.

ემახიან და ეს ქეშმარიტება, არც ერთი ერის გენიალურ წარმომადგენელს არ ჰქონია, ალბათ, თავის ერისათვის ისეთი მნიშვნელობა, როგორც ილიას საქართველობა, თავის მისი ღრმა აზრისა და დიდი მისწრაფების ნაწარმოებები, რომლებშიც ერთგულ ფიქრზე წარმოდგენილი საჯიდბორო გრანძობები და იდეალები, განსაკუთრებით ბედისგან დაჩაგრულ ხალხებისა, თარგმნილი რომ ყოფილიყო სხვა ხალხების ენაზე, ილია ჭავჭავაძე დიდი ხნის ჩარიცხულ იქნებოდა მსოფლიოს გენიოსად სიამოვნებით.

ეს ქეშმარიტება საქვეყნოდ ერთ-ერთ ყველა დადასტურება შოთა რუსთაველის მავალიძმა სხვა რომ არაფერი ეთქვათ, აფეხისტანისნი

თებდნენ იმის მიხედვით, რომ მათ თავის ნაციონალიზმი ან შოვინიზმი არ დაეწინაურებინათ.

სარბიელი ილიას მოღვაწეობისათვის საქართველო იყო, ხოლო სურვილი მისი შემოქმედებისა — ქართული ხალხი, მისი წარსული, აწმყო და მომავალი. ამ მიმართებით არ დარჩენილა არც ერთი დარგი, სადაც ილიას თავისი სიტყვა არ ეთქვას და ამ საქმიანობისათვის მთელი სიმძიმე თავის თავზე არ აეღოს. ილია ჭავჭავაძემ, როგორც იტყვიან, პასუხი ვასცა ყველა იმ კითხვას, რომელიც ცხოვრებამ წამოაყენა საქართველოს სინამდვილეში... ამიტომაც მისი მოღვაწეობა ისევე მრავალფეროვანი და ყოვლისმომცველი, როგორც მისი შემოხილიერი ერის ბოძოქარი სურვილია უქცდებება და მარადისობა მის მიერ შექმნილი და მიცემული უზალთა კალოებით დაწერილი ქართული ერის ისტორია, ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით, — „განდევილი“ და „კაცია ადამიანი“ — „კაცო, ყახაიდი“ და „გლახის ნაამბობი“, „თარაზანთ ქერი-გი“ და „აჩრდილი“, „ჩემო კარგო ქვეყანავ“ და „ბაზალეთის ტბა“, „ქართულის ღვდა“ და „დამბეჭა“, „თავადლებული“, „მესმის, მესმის“ და „საარბიზებო“, „...იი ისტორია“ და „ქვეთა ლაღადი“.

რა აღეუებდა, რა ამბოჯებდა და დიდ მწერალს, როდესაც ამ შემდევრებს ქმნიდა? უპირველეს ყოვლისა მშობლიური ხალხის თავისუფლება სხვა მიზანი წარმოუდგენელია ერის მებრძოლისათვის და ერის ბურჯისათვის.

როდესაც ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას იხილავთ ამ მიმართებით, მთუთობებთ, რომ ილიას თბი ძირითადი პრიობლემა, იური მოთავარი რამ აღეუებდა, აინტერესებდა, — თავისუფლება ერთისა და თავისუფლება შრომისა. ვფიქრობ, რომ დიდ პოეტთან ეს იური მცენება, ეს თბი საქმე გასუყფულია, რადგან არ არსებობს ერის, ხალხის თავისუფლება შრომის განთავისუფლების გარეშე, თვისუფლების გარეშე.

ილიას უქცდებება და მარადისობა მის მიერ შექმნილი და მიცემული უზალთა კალოებით დაწერილი ქართული ერის ისტორია, ამ სიტყვის პირდაპირი გაგებით, — „განდევილი“ და „კაცია ადამიანი“ — „კაცო, ყახაიდი“ და „გლახის ნაამბობი“, „თარაზანთ ქერი-გი“ და „აჩრდილი“, „ჩემო კარგო ქვეყანავ“ და „ბაზალეთის ტბა“, „ქართულის ღვდა“ და „დამბეჭა“, „თავადლებული“, „მესმის, მესმის“ და „საარბიზებო“, „...იი ისტორია“ და „ქვეთა ლაღადი“.

რა აღეუებდა, რა ამბოჯებდა და დიდ მწერალს, როდესაც ამ შემდევრებს ქმნიდა? უპირველეს ყოვლისა მშობლიური ხალხის თავისუფლება სხვა მიზანი წარმოუდგენელია ერის მებრძოლისათვის და ერის ბურჯისათვის.

როდესაც ილია ჭავჭავაძის შემოქმედებას იხილავთ ამ მიმართებით, მთუთობებთ, რომ ილიას თბი ძირითადი პრიობლემა, იური მოთავარი რამ აღეუებდა, აინტერესებდა, — თავისუფლება ერთისა და თავისუფლება შრომისა. ვფიქრობ, რომ დიდ პოეტთან ეს იური მცენება, ეს თბი საქმე გასუყფულია, რადგან არ არსებობს ერის, ხალხის თავისუფლება შრომის განთავისუფლების გარეშე, თვისუფლების გარეშე.

თავისი მრავალმხრივი მოღვაწეობით ილიამ შექმნა ჩვენი ხალხის თითოეული წევრის გულში გადარჩენილი ნაბურჯების შემტოვრება და ერთ დიდ კოლონიალურ ხვენი ქვეყნის გაცივებულ გულის გასათბობად... და რაც სამშობლომ მოსთხოვა ილიას, მან ყველაფერი მისცა, არაფერი არ დაიშურა... და ეს იყო ძირითადი მიზეზიც წინამუხრის ტრაგედიისა, ილიას გოვლოთასი, რომელიც დიდი ხნით აღრე ამბართული იყო მოქმედებები სიკვდილისათვის... სწორედ ამ ერთგულ გლოვის ქამს ყველაზე მეტად გააოც ხალხმა ილიასგან ნახანდერძები მალე მოძღვრება, მისი სიდიდით ყველაზე თავანთათივ არიანდონდა ყველა ქართველის გულში განაზახული ნაბურჯლები; სწორედ ამ, ამ ტრაგედიის ადგილზე, ქართველმა ერმა ხელში აიტაცა და მალე ასწია ერის განთავისუფლებისათვის ბრძოლის აღამე, რომელიც ნაბევაო საუკუნე ხელთ ეყურა ილიას... აქედანვე იწვევა ილია ჭავჭავაძის მარადისობაც და ქართველი ხალხის უახლესი ისტორიაც!

ილია ჭავჭავაძე მთელი სიცოცხლის მანძილზე და ამჟამადაც, ალბათ, ახლა უფრო მეტად, მოგა

მაგი ქვისა და სხვ. დარგების მოწველობა...)

სწორედ ამ უზალთა ნიჭითა და მრავალმხრივი მოღვაწეობით ილიამ თავის თანამედროვეებსა და თანამოდერძებზე მალე: ამიტომ იქცა იგი ერის პირველ კაცად, უმეორევიან მეფედ... ილია ჭავჭავაძე სტირდებოდა იმდროინდელ საქართველოს, სწორედოდა ხალხს ცხოვრების განუჭობისთვის, ჩვენი დაიკვლესის გინაობის ადგენის, იგებუდაყენებისა და ყოვლის მოსალოდნელის ფათერაისგან დაცვისათვის“ (ილია, თხზ., ტ. VI, 1927 წ., გვ. 27).

ეს ის ღრთა, როცა (არზომი, ადგილობრივი აგენტები ყოველგვარი ფორმითა და მეთოდით ცდილობდნენ ჩვენსათ ყველა ის დომინაციება, რომლებიც ქართული ენისა და ერთგული კულტურის დასაცავად იყო მიმართული.

ილია ჭავჭავაძემ, როგორც ქართული ხალხის მოძღვართა მოძახემა და წინასწარმეტყველმა მემკვიდრეობად გვიანდერძა მის მიერ გაავრული არანახული და აწვავთლის სინელეებით აღსავსე ახალი „ქართულის ცხოვრების“ გზა, მის მიერ შექმნილი უქცდავი შემოქმედება, თმაც საქართველოს ისტორიის ეპოლოგისათვის და

ლადო გუდიაშვილის დაგადავის 90 წლისთავი

ჩვენმა მთელმა საზოგადოებრიობამ ფართოდ აღნიშნა დიდი ქართველი ხელოვანის, სსრკავშირის სახალხო მხატვრის, სოციალისტური შრომის გმირის ლადო გუდიაშვილის დაბადების 90 წლისთავი. ამ თარიღთან დაკავშირებით „ხელოვნებმა“ რუსულ ენაზე გამოიცა სსრკავშირის მწერალთა და ქურნალისტთა კავშირის წევრის, ლიტე-

რატურული და ქურნალისტთა პრემიების ლაურეატის იური მოსევილის წიგნი „ლადო გუდიაშვილი“ (ცხოვრება, შემოქმედება განსჯანი). ლოკუმენტური მასალებსა და პირად შთამბეჭდილებებზე დაყრდნობით იგი ცოცხლად მოგვითხრობს საქართველოს ერთერთი უდიდესი მხატვრის ცხოვრებასა და შემოქმედებაზე.

1965 წლის 2 იანვარს თბილისის საქალქო საბჭოს აღმასკომთან არსებული ბიბლიოთეკის შენობაში ინიციატივით, იქვე, წითელდარბაზში შეიქმნა შეხვედრა რუსთაველის პირველი ლაურეატებთან: კონსტანტინე გამსახურდიასთან, ლადო გუდიაშვილ-

გუდიაშვილი, მ. გამსახურდია. ეს სურათი ბატონმა ლადომ გუდიაშვილმა წარწერით უძღვნა გობო გომამეს — თბილისის საქალქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მანინდელ მოადგილეს, ვისთანაც დიდი მეგობრული განზომაცავე შეიძინა: აეს ფორტ

ლონუ-
ლები. 2
გურლი-
16 თამა-
ურიდან.
ტირაჟი
თბახი,
იდან.
რი მომ-
ტოლ-

დაბინა
გბანი 3
ბი, თი-
თიბაა“
თბახი,
ლი
ტირაჟი
ახი, ტი-
ი“
ფურც-
რუსულ
ბარა
ტირაჟი
რუსულ
ტირა-
— ერ-